

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

GÖKBULUT / TÜRKİYE

(Başvuru No.7459/04)

KARAR

STRAZBURG

29 Mart 2016

İşbu karar Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2016. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Gökbulut / Türkiye davasında,

Başkan

Julia Laffranque,

Hâkimler,

Işıl Karakaş,

Paul Lemmens,

Valeriu Grițco,

Ksenija Turković,

Jon Fridrik Kjølbro,

Georges Ravarani,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü Stanley Naismith*'in katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 8 Mart 2016 tarihinde gerçekleştirdiği müzakereler neticesinde, anılan tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde, bu ülkenin vatandaşı olan Hasan Basri Gökbulut'un ("başvuran") 3 Kasım 2003 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu (7459/04 No.lu) başvuru bulunmaktadır.
2. Başvuran İzmir Barosu'na bağlı Avukat M. Çelik ve Y. Kalkan tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti ise ("Hükümet") kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.
3. Başvuran özellikle Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ile birlikte Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının c) bendi ve Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının d) bendini ileri sürmektedir.
4. Başvuru, 15 Ocak 2008 tarihinde Hükümete tebliğ edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuran, 1966 tarihinde doğmuştur ve başvuru yapıldığı tarihte Erzurum Cezaevinde tutulmaktaydı.

6. Davanın kendine özgü koşulları, taraflarca ifade edildiği şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir.

A. Başvuranın Cezai Mahkûmiyetine İlişkin Dava

7. Başvuran 19 Mayıs 2002 tarihinde ikamet ettiği ülke olan İran'dan sınır dışı edilmesinin üzerine Türkiye'ye gelmiştir.

8. Başvuran, Türkiye sınırlarına giriş yaptığı sırada sınır polisi, ilgilinin pasaportunun sahte olduğunu ve yasadışı örgüt olan Anadolu Federe İslam Devleti ("AFİD") örgütüne mensup olması nedeniyle Türk mahkemeleri tarafından hakkında arama kararı çıkartıldığını tespit etmiştir. Dolayısıyla başvuran gözaltına alınmıştır.

9. Aynı gün içinde başvuran, üzerinde herhangi bir bedensel yaralanma tespit etmeyen bir doktor tarafından muayene edilmiş ardından da Ağrı Emniyet Müdürlüğüne teslim edilmiştir.

10. Başvuran 20 Mayıs 2002 tarihinde güvenlik güçleri tarafından sorgulanmış ve AFİD örgütünün önemli bir yöneticisi olduğu belirlenmiştir. 18 Kasım 1992 tarihli ve 3842 sayılı Kanunun 31. maddesi uyarınca bu sorgulama ilgilinin, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanına giren bir suçla suçlandığı gerekçesiyle müdafî olmadan gerçekleştirilmiştir.

11. Başvuran, bedeninde herhangi bir darp ve yara izine rastlamayan bir doktor tarafından tekrar muayene edilmiştir.

12. Başvuran 21 Mayıs 2002 tarihinde, Doğubeyazıt Emniyet Müdürlüğüne transfer edilmiştir. Herhangi bir anormallik tespit edilmeyen üçüncü bir sağlık muayenesinin ardından başvuran, Doğubeyazıt Cumhuriyet savcısı tarafından dinlenmiş ve daha önce polis sorgusunda vermiş olduğu ifadeyi onaylamıştır. Başvuran AFİD'in amacının, mevcut düzeni şeriata dayalı bir sistemle değiştirmek olduğunu açıklamıştır.

13. Aynı gün içerisinde başvuran, tutuklanmasına karar veren sulh ceza hâkimi önüne çıkarılmıştır. Başvuran sulh ceza hâkimi önünde, yasadışı örgüte üye olduğunu kabul etmiş ve bu örgütün üst düzey aktif bir üyesi olduğunu belirterek polislere verdiği ifadeyi onaylamıştır. Başvuran ayrıca Almanya'daki ceza mahkemeleri tarafından yasa dışı bir örgüt yoluyla nefreti ve şiddeti teşvik ettiği gerekçesiyle cezalandırıldığını beyan etmiştir.

14. Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet savcısı, 3 Haziran 2002 tarihli iddianame ile başvuranın Ceza Kanunu'nun 68. maddesinin 1. fıkrasına ve 3713 sayılı Terörle

Mücadele Kanunu'nun 5. maddesine dayanarak, başvuranın yasadışı silahlı örgüt mensubu olmak ve bu örgüte yardım ve yataklık etmek suçlarından cezalandırılmasını istemiştir.

15. Başvuran, Devlet Güvenlik Mahkemesi önündeki 27 Ağustos 2002 tarihli duruşmada ifadesini değiştirmiş ve hakkındaki tüm suçlamaları reddetmiştir. Başvuran, gözaltındayken kendisine işkence yapıldığını ve birkaç bardak “şekerli su” içmek zorunda bırakıldığını belirtmiştir.

16. Devlet Güvenlik Mahkemesi hâkimleri, Cumhuriyet savcısından aynı örgütle ilgili bir başka ceza davası kapsamında suçlanan R.K., S.A.B., K.K., N.K., T.G. ve S.B.nin, 2 Kasım 1998 ve 4 Kasım 1998 tarihleri arasında, avukat hazır olmaksızın polis tarafından alınan ifadelerinin bir nüshasını talep etmiştir.

17. Cumhuriyet savcısı, 19 Kasım 2002 tarihli duruşma sırasında hazırladığı iddianemeyi sunmuş ve başvuranın cezalandırılmasını talep etmiştir.

18. Başvuranın avukatı, Devlet Güvenlik Mahkemesinden 26 Aralık 2002 tarihli duruşmada, gözlatında buldukları sırada müvekkilini örgütün önemli üyelerinden birisi olarak tanımlayan K.K., N.K., S.A.B. ve S.B.nin duruşmaya çağrılmasını talep etmiştir. Devlet Güvenlik Mahkemesi söz konusu dört kişinin verdiği ifadelerin fotokopilerini ve dosyada yer alan belgeleri dikkate alarak duruşmada dinlenilmelerine gerek olmadığına kanaat getirerek ilgilileri duruşmaya çağırmayı reddetmiştir. Devlet Güvenlik Mahkemesi soruşturmanın genişletilmesi talebini de reddetmiştir.

19. Devlet Güvenlik Mahkemesi hâkimlerinin, Emniyet Genel Müdürlüğünün AFİD'in yasadışı silahlı örgüt olarak nitelendirdiği 13 Ağustos 2002 tarihli rapordan da haberleri olmuştur. Başvuranın avukatı, bu raporu, yasa dışı silahlı örgüt değil de yasa dışı örgüt olarak nitelendirildiği 8 Mayıs 2002 tarihli bir başka rapor ile ters düştüğü gerekçesiyle eleştirmektedir. Devlet Güvenlik Mahkemesi başvurana, ek görüş sunabilmesi için yirmi günlük ek süre vermiştir.

20. Başvuranın avukatı özellikle, 21 Ocak 2003 tarihli duruşmada yukarıda anılan sanıkların ifadelerinin alınma biçimine itiraz etmiştir. Avukat, söz konusu beyanlarda yer alan unsurların baskı altında alındığı gerekçesiyle hiçbir delil değerinin olmadığını ileri sürmüştür. Avukat bu bağlamda, gözaltına alındıktan sonra söz konusu kişilere yapılan sağlık muayenelerine ilişkin raporları sunmuştur. Avukat, ilgililer tarafından 5 Kasım 1998 tarihinde söz konusu ifadelerin içeriklerine, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde bulunan sulh ceza hâkimine ve Cumhuriyet savcısına itirazda bulunulduğunu eklemiştir.

Aynı duruşmada başvuran ayrıca, suçsuz olduğunu söylemek ve beraatini istemek için söz almıştır.

21. Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi 21 Ocak 2003 tarihli bir karar ile başvurunu, atılı suçlardan suçlu bulmuş ve Ceza Kanunu'nun 168. maddesinin 1. fıkrası ve 3713 sayılı Kanunun 5. maddesi uyarınca on sekiz yıl dokuz ay hapse mahkûm etmiştir.

22. Devlet Güvenlik Mahkemesi gerekçe olarak özellikle şunları dikkate almıştır: Başvuranın gözaltındayken ve de Cumhuriyet savcısı ve sulh ceza hâkimi önünde verdiği ifadelerin tutarlı olmasını; Emniyet Genel Müdürlüğünün söz konusu örgütü yasadışı ve silahlı örgüt olarak tanımladığı raporu; söz konusu örgütün hukuki nitelendirmesine ilişkin Yargıtay'ın 18 Aralık 2000 tarihli emsal kararını (İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, AFİD üyeleriyle ilgili benzer bir davada ilgilileri terör operasyonları yürütmeye teşebbüs etmeleri nedeniyle suçlu bulmuştur), başvurunu, örgütün önemli bir yöneticisi olarak tanımlayan yukarıda anılan altı sanığın polise verdikleri ifadeleri (bundan böyle "aleyhteki tanıklıklar" olarak anılacaklardır); son olarak Alman ceza mahkemelerinin başvurunu mahkûm etmiş olmalarını dikkate almıştır.

23. Başvuran 20 Şubat 2003 tarihinde, duruşma yapılması talebiyle 21 Ocak 2003 tarihli karara karşı temyiz yoluna başvurmuştur. Başvuran Devlet Güvenlik Mahkemesinin kendisini mahkûm etmek için dayanak olarak gösterdiği delil unsurlarına itiraz etmiştir. Başvuran özellikle yukarıda bahsedilen altı kişinin ifadelerinin polis tarafından baskı altında alındığını ve bu ifadelerin hiçbir delil değeri taşımadığını ileri sürmüştür. Başvuran, Devlet Güvenlik Mahkemesinin K.K., N.K., S.A.B. ve S.B.yi dinlemeyi reddederek, aleyhte tanıkları sorgulama veya sorgulatma hakkından yoksun bırakıldığını ileri sürmektedir. Başvuran ayrıca söz konusu mahkemenin hâkimlerinin tarafı olduklarını iddia etmektedir.

24. Yargıtay, 3 Temmuz 2003 tarihinde düzenlenen bir duruşmanın ardından itiraz edilen kararı tüm hükümleriyle onamıştır. Yargıtay'ın kararı, başvuran ve avukatının hazır bulunmadığı 9 Temmuz 2003 tarihinde açıklanmıştır. Yargıtay kararının tamamı, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi Yazı İşleri Müdürlüğünde bulunan dava dosyasına konulmuş ve tarafların erişimine sunulmuştur.

B. 4959 Sayılı Toplum Kazandırma Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Yargılama ("4959 sayılı Kanun")

25. Başvuran, 26 Ağustos 2003 tarihinde, terör örgütü tarafından işlenen suçlara iştirak etmemiş ve silâhlı mukavemet göstermeksizin kendiliklerinden veya vasıtalı olarak teslim olmuş veya kendiliklerinden örgütten çekildiği anlaşılmış olanlardan, 4959 sayılı Kanundan yararlanmak istediğini beyan edenler hakkında ceza verilmeyeceğinin belirtildiği 4959 sayılı Kanunun 4. maddesinin a) bendi uyarınca serbest bırakılmasını talep etmek için Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesine başvurmuştur.

26. Aynı gün içinde, başvuranın avukatı da aynı amaçla itirazda bulunmuştur. Müdafî, 4959 sayılı Kanunun 4. maddesinin a) bendinin müvekkiliyle ilgili duruma uygulanmasını ummaktaydı. Müdafî, aynı Kanunun 3. maddesinin a) bendinde, yukarıda anılan 4. maddenin uygulama alanından, en üst seviyedeki yönetim biriminde yer almış olup, tamamı üzerinde etkili olacak şekilde terör örgütünü sevk ve idare edenlerin hariç tutulduğunu belirtmiş ve müvekkili örgütün genel yönetiminde sorumluluk almadığı için müvekkilinin söz konusu hüküm kapsamında değerlendirilmemesi gerektiğini ileri sürmüştür.

27. Başvuran 26 Eylül 2003 tarihli duruşmada, kendisine yöneltile suçlamaların ve Devlet Güvenlik Mahkemesinin mahkûmiyet kararında sunulan gerekçenin esasını kabul ettiğini açıklamıştır. Başvuran, polise, Cumhuriyet savcısı ve sulh ceza hâkimine verdiği ifadelerin içeriğini de onayladığını belirtmiştir. Başvuran ayrıca, tamamı üzerinde etkili olacak şekilde örgütün idaresinde sorumluluk üstlenmediğini ve örgütün karar alma organı üyesi olmadığını iddia etmektedir. Başvuran dolayısıyla 4959 sayılı Kanundan yararlanmak istemektedir.

28. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin 30 Temmuz 2004 tarihli bir kanun ile kaldırılması sebebiyle dava Erzurum Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmiştir.

29. Erzurum Ağır Ceza Mahkemesi örgütün içerisinde, örgütün tamamı üzerinde etkili olabilmesi için yeteri kadar yüksek bir mevkide bulunmadığına kanaat getirerek 4959 sayılı Kanunun 4. maddesinin c)-1 bendi uyarınca ilgiliye verilen cezanın üçte ikisini indirmeye karar vermiştir. Erzurum Ağır Ceza Mahkemesi ilgiliyi altı yıl dokuz ay hapis cezasına mahkûm etmiştir.

30. Yargıtay, 5 Nisan 2005 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesinin kararını, 4959 sayılı Kanunun başvuranla ilgili durumda uygulanamayacağı gerekçesiyle bozmuştur. Yüksek Mahkeme, başvuranın yasadışı örgütün başkan yardımcısı ve karar alma organı üyesi

olduğunu tespit etmiştir. Yüksek Mahkeme ayrıca, yasadışı örgütün lağvedilmesi için ilgili kişinin yardım veya çalışma içerisine girdiğine dair yeterli kanıt unsuru bulunmadığına kanaat getirmiştir.

31. Erzurum Ağır Ceza Mahkemesi 28 Haziran 2005 tarihli kararında, Yargıtay'ın kararına uymuş ve başvuranın yaptığı itirazı reddetmiştir. Erzurum Ağır Ceza Mahkemesi, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren Yeni Ceza Kanunu hükümleri uyarınca başvuranı on iki yıl altı ay hapis cezasına mahkûm etmiştir.

32. Bu son kararı, Yargıtay 26 Ekim 2005 tarihinde onamıştır.

C. Başvuranın Adalet Bakanlığına Yaptığı Başvuru

33. Bu arada, başvuran 22 Ocak 2003 tarihli bir dilekçeyle, ona göre savunmalarını incelemeyen karar veren Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi hâkimleri hakkında şikâyette bulunmak için Adalet Bakanlığına başvurmuştur.

34. Adalet Bakanlığı 26 Haziran 2003 tarihinde, delil olmadığı için suçlanan hâkimlerin kovuşturulmasına yer olmadığına karar vermiştir.

D. Başvuranın Kendisini Sorgulayan Polisler Hakkındaki Şikâyeti

35. Başvuran 22 Ocak 2003 tarihinde ise, gözaltında bulunduğu sırada kendisini sorgulayan polislerin işkence yaptığı gerekçesiyle Ağrı Cumhuriyet savcısına şikâyette bulunmuştur.

36. Savcı 27 Mart 2003 tarihinde, başvuran şahıs gözaltındayken gerçekleştirilen üç sağlık muayenesinde herhangi bir darp ya da cebir izine rastlanmadığı gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına hükmetmiştir.

37. Ağrı Ağır Ceza Mahkemesi 10 Haziran 2003 tarihinde başvuranın yaptığı itirazı reddetmiştir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK

38. Gözaltı sırasında avukat yardımından yararlanılmasına ilişkin Türk hukukundaki somut olayla ilgili hükümlerin açıklaması *Göç/Türkiye* ([BD], No. 36590/97, § 34, AİHM 2002-V) ve *Salduz/Türkiye* ([BD], No. 36391/02, §§ 27-31, AİHM 2008) kararlarında yer almaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 6. MADDESİNİN 1 VE 3. FIKRALARININ İHLAL EDİLMESİ HAKKINDA

39. Başvuran gözaltında bulunduğu sırada ve Cumhuriyet savcısı ve sulh ceza hâkimi huzuruna çıkarıldığı sırada avukat yardımından yararlanamadığı gerekçesiyle yargılanmanın adil olmadığından şikâyet etmektedir. Başvuran ayrıca, yargılamanın hiçbir evresinde, mahkûmiyetine dayanak oluşturan ifadeleri veren aleyhteki tanıklıkları sorgulama veya sorgulatma fırsatı tanınmadan cezalandırıldığını iddia etmektedir. Başvuran somut olayla ilgili kısımları aşağıdaki gibi olan Sözleşme’nin 6. maddesinin 1. fıkrasını ve 3. fıkrasının c) ve d) bentlerini ileri sürmektedir:

“1. Herkes, (...) cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, (...) bir mahkeme tarafından, (...) davasının hakkaniyete uygun olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir.

3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

c) Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddî olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek;

d) İddia tanıklarını sorguya çekmek veya çektirmek, savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını istemek.”

A. Başvuran Gözaltındayken Avukat Yardımından Yararlanamaması Hakkında

1. Kabul Edilebilirlik Hakkında

40. Hükümet, başvuranın Sözleşme’nin 6. maddesinin 1. fıkrası ve 3. fıkrasının c) bendi kapsamındaki şikâyetini, ulusal mahkemeler önünde özü itibariyle dahi ileri sürmediğini ve dolayısıyla da başvuranın Sözleşme’nin 35. maddesinde yer alan iç hukuk yollarının tüketilmesiyle ilgili kurala uymadığını ileri sürmektedir.

41. Mahkeme, başvuranın gözaltı süresince avukat yardımından yararlanma hakkının, başvuran Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yetki alanına giren bir suçtan suçlu bulunduğu gerekçesiyle bu konuda adli makamlara hiçbir takdir yetkisi tanımayan 3842 sayılı Kanunun

31. maddesi uyarınca kısıtlandığını tespit etmektedir. Sonuç olarak Hükümetin itirazı kabul edilmemiştir.

42. Mahkeme, başvurunun Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit ederek, bu başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir.

2. Esas Hakkında

43. Başvuran gözaltı sırasında ve Cumhuriyet savcısı ve sulh ceza hâkimi huzuruna çıkarıldığında avukat yardımından yararlanma hakkından yoksun bırakıldığını ve avukat yardımına ilişkin hakkının hatırlatılmadığını ileri sürmektedir.

44. Hükümet, başvuranın gözaltındayken tamamen kendi isteğiyle ifade verdiğini ve ilgiliye herhangi bir baskı uygulanmadığını belirtmiştir. Hükümet, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde ilgilinin kendini savunma imkânı bulduğunu eklemiştir. Dolayısıyla Hükümet, gözaltı aşamasında avukat olmamasının, başvuranın savunma haklarına, telafisi mümkün olmayacak bir zarar vermediği kanısındadır.

45. Mahkeme, bir başvuranın gözaltındayken avukat yardımından yararlanamaması kapsamındaki şikâyet hakkında daha önce görüş belirttiğini ve bu konuda Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ve 3. fıkrasının c) bendinin ihlal edildiğine karar verdiğini hatırlatmaktadır. (*Salduz/Türkiye* ([BD], No. 36391/02, §§ 45-63, AİHM 2008). Bununla birlikte Mahkeme, yargılamanın adil olması, sanığın hukuki danışma imkânından geniş bir şekilde yararlanabilmesini gerektirdiğini hatırlatmaktadır. (*Dayanan/Türkiye*, No. 7377/03, § 32, 13 Ekim 2009). Bu açıdan bakıldığında, soruşturma işlemleri yerine getirildiği sırada avukatın hazır bulunmaması Sözleşme'nin 6. maddesinin gerekliliklerine aykırıdır (bk. özellikle, *İbrahim Öztürk/Türkiye*, No. 16500/04, §§ 48-49, 17 Şubat 2009 ve *Karadağ/Türkiye*, No. 12976/05, § 46, 29 Haziran 2010).

46. Somut olayla ilgili durumda Mahkeme, 3842 sayılı Kanunun 31. maddesi uyarınca başvuranın gözaltındayken avukatla görüşemediğini ve de avukat yardımından yararlanamadığını tespit etmektedir. Öte yandan Hükümet, bu yardımdan yararlandırılmaması nedenine dair herhangi bir açıklama yapmamıştır. Devlet Güvenlik Mahkemesinin dayanak olarak gösterdiği somut unsurların, başvuranın geri çektiği ifadeler dışında nerdeyse tamamını, başvuranın dinlenmelerini istediği ancak sonuç alamadığı tanık ifadelerinin olduğunu eklemek gerekir.

47. Mahkeme, somut davayı içtihadında belirtilen ilkeler ışığında inceleyerek (yukarıda 45. paragraf), Hükümetin, Mahkeme'nin yukarıdaki davalarda vardığı sonuçlardan farklı bir sonuca varmasını sağlayacak herhangi bir olgusal unsur veya argüman öne sürmediğine kanaat getirmektedir. Dolayısıyla Mahkeme Sözleşme'nin 6. maddesinin 1 fıkrası ve 3. fıkrasının c) bendinin ihlal edildiğine karar vermektedir.

B. Başvurana Aleyhteki Tanıkları Sorgulama veya Sorgulatma İmkânı Tanınmaması Hakkında

1. Kabul Edilebilirlik Hakkında

48. Mahkeme, şikâyetin Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit ederek, bu şikâyetin kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir.

2. Esas Hakkında

a) Tarafların Argümanları

49. Başvuran, gözaltı sırasında kendisini söz konusu örgütün önemli bir yöneticisi olarak teşhis eden suçlanan örgütle ilgili başka bir davadaki sanıkların beyanları dikkate alınarak mahkûm edilmesinden ve de aleyhte tanıklık eden söz konusu kişileri sorgulama veya sorgulatma imkânı tanınmamasından şikâyet etmektedir. Başvurana göre, söz konusu ifadeler baskı altında alındığı için delil olarak kullanılamaması gerektiğini düşünmektedir.

50. Hükümet başvuranın mahkûmiyetinin sadece söz edilen kişilerin ifadelerine bağlı olmadığını ve başka suç unsurları olduğunu ileri sürmektedir. Bu bağlamda Hükümet başvuranın gözaltında sırasında ve de Cumhuriyet savcısı ve sulh ceza hâkimi huzurunda verdiği ifadelere atıfta bulunmaktadır. Hükümet, başvuranın, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi önündeki ceza yargılaması sırasında ifadesinden vazgeçmiş olmasına rağmen 4959 sayılı Kanuna ilişkin yargılama sırasında verdiği ifadelerin içeriğini onayladığını belirtmektedir. Hükümet başvuranın, söz konusu yasadışı örgüt tarafından yürütülen faaliyetler çerçevesinde eylemlerde bulunması nedeniyle daha önce Almanya'da mahkûm edildiğini ve ilgilinin Mustafa Kemal Atatürk'e hakaret suçundan Türkiye'de arandığını eklemiştir. Nitekim Hükümete göre, yukarıda anılan altı kişinin ifadeleri, başvuranın mahkûmiyetinde belirleyici bir etkiye sahip olmamıştır.

b) Mahkeme'nin Değerlendirmesi

i. İlgili Genel İlkeler

51. Mahkeme Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının d) bendinin gerekliliklerinde söz konusu maddenin 1. paragrafı tarafından güvence altına alınan adil yargılanma hakkının özel yönlerini oluşturduğunu hatırlatmaktadır. (*Al-Khawaja ve Tahery/Birleşik Krallık* [BD], No. 26766/05 ve 22228/06, § 118, AİHM 2011); Dolayısıyla Mahkeme, başvuranın şikâyetini birbirleriyle bağlantılı söz konusu hükümlerle birlikte değerlendirerek inceleyecektir. (*Windisch/Avusturya*, 27 Eylül 1990, § 23, Seri A No. 186 ve *Lüdi/İsviçre*, 15 Haziran 1992, § 43, Seri A No. 238).

52. Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasıyla ilgili bir şikâyet incelenirken Mahkeme'nin her şeyden önce ceza yargılamasının tamamen adil olup olmadığını belirlemesi gerekir. Bunu belirlerken Mahkeme, delil unsurlarının toplanma biçimleri dâhil davanın tamamını göz önünde bulundurmakta ve suç faillerinin usulüne uygun bir şekilde kovuşturulup kovuşturulmadığını, sadece savunma haklarının gözetilmesine bakarak değil aynı zamanda kamu yararı ve mağdurların menfaatleri ve gerektiğinde tanıkların hakları gözetilip gözetilmediğini dikkate almaktadır. (*Schatschaschwili/Almanya* [BD], No. 9154/10, § 101, AİHM 2015).

53. Mahkeme, *Schatschaschwili/Almanya* [BD], No. 9154/10, §§ 100-131, AİHM 2015 kararında açıklandığı şekliyle duruşmada tanıkların olmamasıyla ilgili olarak Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının d) bendi kapsamı doğrultusunda yapılan şikâyetlerin değerlendirilme kriterlerine ilişkin içtihadında yer alan ilgili ilkelere atıfta bulunmaktadır.

54. Bir mahkemenin duruşmaya çıkarılmayan aleyhteki bir tanığın daha önceki beyanlarını delil olarak kabul ettiği bütün davalarda uygulanması gereken ilkeler Büyük Daire tarafından 15 Aralık 2011 tarihinde *Al-Khawaja ve Tahery* davasında verilen kararda (yukarıda anılan) özetlenip belirtilmiştir.

55. Mahkeme söz konusu kararda, Sözleşmenin 6. maddesinin 3. fıkrasının d) bendinin, bir sanığın suçlu ilan edilmeden önce, çekişmeli yargılama yapılması amacıyla aleyhindeki bütün delil unsurlarının, prensip olarak, kamuya açık bir duruşmada sanığa sunulması gerektiğine dair ilkenin yer aldığını hatırlatmıştır. (*Schatschaschwili*, yukarıda anılan, § 103 ve *Al-Khawaja ve Tahery*, yukarıda anılan, § 118).

56. Mahkeme, yukarıda anılan *Schatschaschwili*, § 107 kararında, *Al-Khawaja ve Tahery* kararında açıklanan ilkelere göre bir tanığın dava boyunca mahkeme huzuruna çıkarılmadığı

ve sorgulanmadığı bir yargılamadaki beyanlarının Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ve 3. fıkrasının d) bendi ile uyumluluğunu incelerken delil olarak kullanılmasının üç etaptan oluştuğunu hatırlatmaktadır. (*ibidem*, § 152).

Mahkeme'nin:

i. Tanığın mahkeme huzuruna çıkarılmamasını ve sonuç olarak ifadesinin delil olarak kabul edilmesini haklı gösterecek ciddi sebepler olup olmadığını (*ibidem*, §§ 119-125);

ii. Duruşmada hazır olmayan tanığın ifadesinin, mahkûmiyet kararında belirleyici olup olmadığını veya tek dayanak oluşturup oluşturmadığını (*ibidem*, §§ 119 ve 126-147);

iii. Böyle bir delilin kabul edilmesi sonucunda savunma yapılmasında sebep olunan zorlukları dengelemek ve yargılamanın tamamen adil olmasını sağlamak için yeterli düzeyde telafi edici unsurlar özellikle de sağlam usuli güvenceler olup olmadığını (*ibidem*, § 147) araştırması gerekmektedir.

Aleyhteki tanığın olmamasını haklı kılacak ciddi gerekçenin olmamasının davanın tamamen adilliğiyle ilgili değerlendirmede önemli bir unsur teşkil ettiğinin üstünde durmak gerekir; Böyle bir unsur, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ve 3. fıkrasının d) bendinin ihlal edildiği tespitinde varılmasını yönünde dengeleri değiştirebilir niteliktedir (*ibidem*, § 113).

57. Mahkeme yine yukarıda anılan *Schatschaschwili* kararının 118. paragrafında *Al-Khawaaja ve Tahery* kararındaki üç adımlık kriteri bu kararda belirtilen sıraya göre incelemenin uygun genel kural olacağına karar vermiştir (yukarıda 55. paragraf). Bununla birlikte üç etapta birbirleriyle bağlantılıdır ve bu üç etap hep birlikte ele alındığında söz konusu ceza yargılamasının tamamen adil olup olmadığının belirlenmesini sağlamaktadır. Bu nedenle belirli durumlarda özellikle de bu etaplardan birisi yargılamanın adil veya adil olmadığını belirlemede ispatlayıcı bir öneme sahip olduğunda söz konusu kriterleri farklı bir sırayla incelemek daha uygun olabilir (bk. bu bağlamda, örneğin, *Nechto/Rusya*, No. 24893/05, §§ 119-125 ve 126-127, 24 Ocak 2012, *Mitkus/Letonya*, No. 7259/03, §§ 101-102 ve 106, 2 Ekim 2012, *Gani/İspanya*, No. 61800/08, §§ 43-45, 19 Şubat 2013 ve *Şandru/Romanya*, No. 33882/05, §§ 62-66, 15 Ekim 2013; Bu davaların hepsinde ikinci etap yani mahkeme huzuruna çıkarılmayan tanığın beyanlarının tek veya belirleyici kanıt unsuru oluşturup oluşturmadığının belirlenmesi ilk etapta önce, diğer bir ifadeyle tanığın mahkeme huzuruna çıkarılmamasını haklı kılacak ciddi bir gerekçe olup olmadığından önce incelenmiştir).

ii. Söz konusu ilkelerin mevcut olaya uygulanması

58. Dolayısıyla Mahkeme birbiriyle bağlantılı olan *Al-Khawaja ve Tahery* kararındaki - üç aşamalı kriterin, –bu kararda belirlenen sırayla- hep birlikte ele alınarak somut olaydaki ceza yargılamasının tamamen adil olup olmadığının belirlemeye yarayıp yaramadığını incelemesi gerekir (*Schatschaschwili*, yukarıda anılan, § 118).

a) Dört tanığın davaya katılmamasının ciddi bir gerekçeyle desteklenip desteklenmediği hakkında

59. Mahkeme öncelikle, başvuranın avukatının 26 Aralık 2002 tarihli duruşmada, gözaltında buldukları sırada müvekkilini suçlanan yasadışı örgütün üst düzey sorumlularından birisi olarak tanımlayan aleyhteki altı tanık arasından dördünün duruşmaya çağrılmalarını talep ettiğini tespit etmektedir. Mahkeme, bu talebin Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından reddedildiğini saptamaktadır: Devlet Güvenlik Mahkemesi söz konusu tanık ifadelerinin fotokopilerinin dosyada zaten yer aldığı için dinlenilmelerine gerek olmadığına karar vermiştir. Mahkeme, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesinin, başvuranın varken söz konusu kişilerin ifadelerinin alınamayacağıyla ilgili herhangi bir imkânsızlığa atıfta bulunmadığını ve de ilgilileri dinlemediğini kaydetmektedir. Devlet Güvenlik Mahkemesi, söz konusu tanıkların dinlenilmesini engelleyecek nitelikte olgusal bir kanıt, usuli veya hukuki bir gerekçe öne sürmemiştir.

60. Dolayısıyla Mahkeme, ilk derece mahkemesinin dört tanığın duruşmaya çağırılmamasını ve ifadelerinin delil olarak kullanılmasını haklı gösterecek ciddi bir gerekçe ileri sürmediği kanaatindedir.

β) Mahkeme'ye çağırılmayan tanıkların ifadelerinin başvuranın mahkûmiyetinde tek veya belirleyici bir dayanak oluşturup oluşturmadığı hakkında

61. Mahkeme huzuruna çağırılmayan tanıkların ifadelerinin önemlilik düzeyini belirlemek ve özellikle bu ifadelerin başvuranın mahkûm edilmesinde tek veya belirleyici bir dayanak oluşturup oluşturmadığını belirlemek için Mahkeme'nin her şeyden önce ulusal mahkemelerin hangi değerlendirmeyi ele aldıklarına dikkat etmesi gerekir. (*Schatschaschwili*, yukarıda anılan, § 141).

62. Mahkeme, ulusal mahkemelerin başvuranın suçluluğuna dayanak oluşturmak için genellikle aleyhteki tanıkların beyanlarına bağlı kaldıklarını tespit etmektedir. Gerçekte ulusal

mahkemeler dosyadaki tüm delillere dayandıklarını belirtmiş olsalar da başvuranın itham edildiği suçu işlediğinin doğrudan bir şekilde onaylandığı başkaca herhangi bir unsur olmadığı için söz konusu kişilerin ifadelerinin belirleyici bir rol oynadığı inkâr edilemez. Mahkeme bu bağlamda, başvuranın Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde daha önce vermiş olduğu ifadelerden vazgeçtiği ancak söz konusu mahkemenin her şeye rağmen karar verirken, diğerlerinin yanı sıra, başvuranın eski ifadelerini dayanak gösterdiğini belirttiğini tespit etmektedir (yukarıda 22. paragraf). Mahkeme ayrıca başvuranın aleyhinde açılan ceza davası çerçevesinde ne Emniyet Genel Müdürlüğünün 13 Ağustos 2002 tarihli raporu, ne Yargıtay'ın 18 Aralık 2000 tarihli ilke kararı, ne de Alman ceza mahkemelerinin kararlarının, başvuranın suçluluğu için doğrudan kanıt unsuru oluşturmadığını kaydetmektedir. Dört tanığın ihtilaf konusu beyanları, ulusal mahkemelerin başvuranın mahkûmiyetine karar verirken bağlı kaldıkları tek kanıt unsuru olmasa da bu beyanların aleyhte belirleyici unsur oldukları ortaya çıkmaktadır.

63. Mahkeme, söz konusu koşullarda mahkemeye çağrılmayan tanıkların ifadelerinin “belirleyici” olduğu yani davaya ilişkin kararda etkili olduğu kanaatindedir.

γ) Savunmada neden olunan zorlukları dengelemek için yeteri kadar telafi edecek unsur olup olmadığı konusunda

64. Mahkeme'nin üçüncü bir aşamaya da, diğer bir ifadeyle mahkemeye çağrılmayan tanıkların açıkladığı belirleyici kanıtların kabul edilmesi sonucu savunmada neden olunan zorlukları dengelemek için yeteri kadar telafi edici unsur olup olmadığına değinmesi gerekmektedir. Aşağıdaki söz konusu unsurlar konuyla ilgili olduğu düşünülen *Schatschaschwili* davasında tespit edilmiştir: İlk derece mahkemesinin kontrol edilmeyen delilleri ele alma şekli, diğer unsurları uygulaması ve bu unsurların inandırıcılık düzeyi ve davadaki iki tanığın doğrudan sorgulanmamalarının telafi edilmesi amacıyla alınan usuli tedbirler (*Schatschaschwili*, yukarıda anılan, § 145). Somut olayda Mahkeme, başvuranın yargılamanın hiçbir evresinde aleyhteki tanıkları sorgulatma ve bu tanıkların polisler tarafından verdikleri ifadelerin güvenilir olmadığından bahsetme fırsatı bulamadığını kaydetmektedir.

65. Mahkeme ayrıca, aleyhteki tanık ifadelerinin, söz konusu kişiler gözaltındayken polisler tarafından baskı altında alındığına dair başvuranın iddiasına Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesinin cevap vermeyi es geçtiğini tespit etmektedir. Bu bağlamda Mahkeme, başvuranın iddiasını desteklemek için sunduğu söz konusu kişiler üzerinde gerçekleştirilen sağlık muayenesi raporlarını, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesinin

dikkate almadığını kaydetmektedir. Mahkeme, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesinin, ilgililerin Cumhuriyet savcısı ve sulh ceza mahkemesi önünde sözlerini geri alarak ifadelerinden vazgeçtiklerine dair başvuranın açıklamalarını da dikkate almadığını kaydetmektedir. Bu bağlamda ulusal Mahkemelerin usuli güvenceleri ve söz konusu ifadelerin nasıl alındığını kontrol etmediği ortaya çıkmaktadır.

66. Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının d) bendinin yargılama sürecinde aleyhteki tanıkların sorgulanmamasıyla ilgili olduğu halde bu tanıkların soruşturma evresinde ifadelerinin alınma şeklinin davanın adil olması açısından çok önemli olduğunun altını çizmektedir. Mahkeme ayrıca önemli tanıkların ilk derece mahkemesi tarafından dinlenemediği ve soruşturma evresinde alınan ifadelerinin davaya doğrudan gönderildiği durumlarda yargılamanın adilliyetini tehlikeye sokacağını belirtmektedir. Mahkeme, tarafların sunduğu bilgilerden de ilgili tanıkların ifadelerinin gözaltı sırasında avukat olmaksızın polis tarafından alındığının altını çizmektedir (yukarıda anılan 16. paragraf).

67. Bu nedenle Mahkeme, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesinin mahkemeye çağrılmayan tanıkların güvenilirliğini ve ifadelerinin inandırıcılığını yeteri kadar incelemeye kanaatindedir.

68. 4959 sayılı Kanuna ilişkin yargılama sırasında başvuranın, polis, Cumhuriyet savcısı ve sulh ceza mahkemesi önünde verdiği ifadelerin içeriğini onayladığına dair Hükümetin iddialarına ilişkin olarak Mahkeme bu durumun başvuranın suçluluğu için tartışılmaz ve kesin bir delil unsuru olmadığını tespit etmektedir: Nitekim söz konusu onay başvuranın kesin mahkûmiyet kararından sonra gerçekleşmiş ve sonuç olarak başvuranın bu aşamada söz konusu kanundan yararlanmayı isteyerek cezasının hafifletilmesinin sağlanılmasından başka bir seçeneği yoktu.

69. Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında Mahkeme, yukarıda sözü edilen aleyhteki altı tanıktan dördü tarafından verilen suçlayıcı ifadelerin sadece belirleyiciliği özelliğini tespit edebilir. Mahkeme, ilk derece mahkemesinin, başvuranın davadaki dört tanığın doğrudan sorgulanamaması imkânsızlığını telafi edebilecek usuli tedbirleri almadığını tespit etmektedir.

70. Ayrıca söz konusu ifadelerin sahip olduğu önem ve dosyada bu ifadelerin kuvvetlendirilmesine özgü sağlam başka delil unsurların olmaması dikkate alındığında ulusal mahkemeler kontrol edilmemiş delil unsurlarının güvenilirliğini doğru ve yeterli bir şekilde değerlendirmesi için telafi edici tedbirler almamışlardır (*Vronchenko/Estonya*, No. 59632/09, § 66, 18 Temmuz 2013).

71. Bu nedenle Mahkeme, başvuranın, söz konusu dört tanığı sorgulayamama veya sorgulatamamasının yargılamanın genel olarak adil olmamasına neden olduğunu düşünmektedir.

72. Dolayısıyla Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ve 3. fıkrasının d) bendi ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞME'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

73. Başvuran gözaltındayken Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı muamelelere maruz kalması nedeniyle şikâyet etmektedir.

74. Mahkeme, başvuranın iddialarının ne bir delille ne de bir delil başlangıcıyla desteklenmediğini tespit etmektedir. Nitekim 19, 20 ve 21 Mayıs 2002 tarihlerinde gerçekleştirilen muayenelerle ilgili başvuranın üç sağlık raporunda, bedensel herhangi bir darp cebir veya lezyon izine rastlanmamıştır. Herhangi bir kanıt olmaması nedeniyle bu şikâyet Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında açıkça dayanaktan yoksun oluşturmuş ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

III. SÖZLEŞME'NİN İHLALİNE İLİŞKİN DİĞER İDDİALAR

75. Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesini ileri sürerek keyfi olarak özgürlüğünden yoksun bırakıldığını iddia etmektedir. Başvuran yakalanma nedeni ve hakkındaki suçlamanın niteliği hakkında bilgilendirilmediğini iddia etmektedir. Başvuran ayrıca, gözaltında tutuklu kaldığı sürenin uzunluğundan ve bu tutukluğun yasallığına dair itiraz edebileceği başvuru yolu olmamasından şikâyet etmektedir.

Mahkeme içtihadı anlamında “kesinleşmiş iç hukuktaki kararın” (bk. diğer kararlar arasında, *Efendiyev/Azərbaycan*, No. 27304/07, § 53, 18 Aralık 2014), sadece ilk derece mahkemesinin suçlamanın esası hakkında verdiği karar olduğunu tespit etmektedir. Başvuran somut olayda, başvurusunu 3 Kasım 2003 tarihinde yapmış olduğu halde 21 Ocak 2003 tarihinde ilk derece mahkemesi tarafından mahkûm edilmiştir. Bu şikâyet geç yapılmıştır ve Sözleşme'nin 5. maddenin 1 ve 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

76. Buna ek olarak Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası kapsamında, başvuran davasının tarafsız ve bağımsız bir mahkeme tarafından görülmediğini ileri sürmektedir. Başvuran ayrıca

savunmasının iç hukuktaki mahkemeler tarafından yeteri kadar incelenmemesinden ve bu mahkemeler tarafından verilen kararların gerekçelendirilmemesinden şikâyet etmektedir.

Başvuran ayrıca masumiyet karinesi ilkesinin ihlal edildiğini ve bu bağlamda Sözleşme'nin 6. maddesinin 2. fıkrasını ileri sürmektedir. Başvuran öte yandan, Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrası kapsamında, savunmasını hazırlamak için gerekli zamana sahip olamamasından şikâyet etmektedir.

77. Son olarak başvuran, Sözleşme'nin 13. maddesine dayanarak şikâyetlerini ileri sürmek için iç hukukta etkili başvuru yoluna sahip olmamasından şikâyet etmektedir.

78. Mahkeme bu şikâyetleri başvuranın sunduğu şekliyle incelemiştir. Elinde bulunan bilgi ve belgelerin tamamını göz önünde bulunduran ve dile getirilen iddiaları inceleme yetkisine sahip olan Mahkeme, Sözleşme veya Protokolleriyle güvence altına alınan hak ve özgürlüklerin ihlal edildiğine dair herhangi bir durum saptamamıştır.

79. Dolayısıyla söz konusu şikâyetler, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle reddedilmeleri gerekmektedir.

IV. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

80. Sözleşme'nin 41. maddesi şunu öngörmektedir:

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

81. Başvuran herhangi bir adil tazmin talebinde bulunmamıştır. Dolayısıyla başvurana bu bağlamda bir meblağ ödemeye gerek yoktur.

82. Mahkeme, son olarak, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 311. maddesinin 1. fıkrasının f) bendinin, Mahkeme'nin nihai kararının itibaren bir yıl içinde başvurana varılan ihlal tespiti ardından yargılamanın yenilenmesini talep etme imkânı sunduğunu kaydetmektedir (bk. özellikle, *Balta ve Demir/Türkiye*, No. 48628/12, § 70, 23 Haziran 2015).

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME,

1. Oybirliđiyle, başvurana, aleyhte tanıklık edenlerin sorgulanması veya sorgulatılması imkânı tanınmamasına ve başvuranın gözaltındayken avukat yardımından yararlanamamasına ilişkin şikâyetlerin kabul edilebilir olduğuna;

2. Oyçokluğuyla başvurunun geri kalan kısmının kabul edilemez olduğuna;

3. Oybirliđiyle Sözleşmenin 6. maddesinin 1. fıkrasının ve 3. fıkrasının c) bendinin ihlal edildiğine;

4. Oybirliđiyle Sözleşmenin 6. maddesinin 1. fıkrasının ve 3. fıkrasının d) bendinin ihlal edildiğine;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup Mahkeme İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca 29 Mart 2016 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith

Julia Laffranque

Yazı İşleri Müdürü

Başkan